

Benestar, identitat, diversitat

PER ORIENTAR-NOS EN EL LABERINT
DELS PROGRAMES DELS PARTITS,
GAIREBÉ IDÈNTICS, CAL FIXAR-NOS
EN ELS ACCENTS QUE HAN
EXPERIMENTAT UN CANVI PROFUND
EN ELS DARRERS ANYS.

De vegades s'afirma que els programes de tots els partits polítics que van de l'esquerra possibilista fins a la dreta moderada diuen exactament el mateix. Això no és ben bé així, malgrat que, en abstracte, ho sembli. Certament, no hi ha cap partit polític *normal* que estigui d'acord a legalitzar el treball infantil, permetre abocaments d'àcid sulfúric als rius o regular els maltractaments a les dones. A partir d'aquesta constatació, hom pot concloure que tot és si fa no fa el mateix, però amb accents molt diversos. I quins són aquests accents? La llista fóra ben llarga però penso que pot ser reduïda a tres conceptes ben amplis: benestar, identitat i diversitat. Quan parlem de benestar ens referim a un espectre molt gran de coses: des de l'economia productiva pura i dura fins a la manera de resoldre o suavitzar desigualtats, passant pels mecanismes fiscals de redistribució i molts altres. L'àmbit de la identitat va des de la de gènere fins a la nacional, i el de la diversitat afecta coses com el lloc de les minories en el si d'una societat, les polítiques d'immigració, etc.

Caldria constatar que la interrelació entre aquests tres conceptes no té res a veure amb la de fa 40 o 50 anys. Fixem-nos, per exemple, que en aquell moment mai no ens hauria passat pel cap el fet d'entendre la vivència de la identitat com una qüestió relacionada amb el benestar, cosa que ara fem constantment i amb naturalitat. Per exemple, jo puc entendre el contingut d'una pel·lícula o d'un llibre en altres llengües que no són la meua, que és el català. Però resulta que prefereixo veure-la en la meua, per la senzilla raó que associo el meu benestar personal amb la vivència plena de la meua identitat col·lectiva. Fixem-nos bé que això no és

FERRAN
SÁEZ MATEU

una politització de la llengua ni res per l'estil: simplement, és una nova manera d'interrelacionar les nocions de benestar, identitat i diversitat en l'àmbit del consum cultural. Tampoc no se'ns hauria passat pel cap el fet d'entendre el benestar d'una determinada societat com un signe de la seva identitat. Pensem en el cas de Finlàndia, país que ara tothom associa amb la qualitat educativa. El sistema de concert sanitari de Catalunya ha estat imitat en molts altres llocs, però ha acabat sent un signe d'identitat de la societat catalana. Per tant, hi ha determinats nivells de benestar que acaben consolidant una societat... o debilitant-la. Pel que fa a la diversitat, fa 40 o 50 anys hauríem fet una identificació quasi immediata entre identitat i cultura, cosa que avui ja no

té gaire sentit. Un jove pot sentir-se lligat identitàriament al seu país, però es força normal que digui que se sent lligat a la "cultura rock" més que no pas a la cultura catalana entesa en un sentit tradicional.

Fa un parell de generacions, la noció de benestar es restringia únicament a la noció de benestar *material*. Actualment també inclou el benestar que podríem anomenar *postmaterial*. És a dir, donem per suposada l'existència d'una xarxa assistencial mèdica en condicions (material) però a la vegada reclamem una atenció personalitzada i –diguem-ne– "més humana". Això és un valor típicament *postmaterial*. Pel que fa a la identitat, n'han aflorat de noves i cada cop tenen un pes més important. Fa 40 o 50 anys el concepte de *tercera edat*, per exemple, no existia. Hi havia gent gran, naturalment, però aquesta identitat en què ara es basen moltes polítiques socials, simplement no existia. Finalment, pel que fa a la vivència de la diversitat, les coses han canviat enormement. Per sortir dels típics exemples sobre gènere o immigració, en poso un relacionat amb la cultura. Fins fa relativament poc, es dividia en alta cultura i cultura popular. Per a bé o per a mal, aquesta barrera s'ha trencat. Es fan tesis doctorals sobre concursos televisius, i a la vegada hom pot adquirir els clàssics al quiosc per un preu irrisori.

És cert, per tant, que en política ara tot són accents enmig d'una remor cada cop més homogènia? A mi em sembla indiscutible –i, d'alguna manera, també inevitable–. En tot cas, l'observació atenta d'aquests tres accents o subratllats programàtics ajuda a entendre moltes més coses que les enquestes, per exemple.

Escriptor i professor a la URL